

Advokatetiske regler

(Advokatrådets vejledende regler)

1. Indledning

1.1 Advokatens stilling i samfundet

I et retssamfund indtager advokaten en særlig stilling.

Advokatens opgave er at fremme retfærdighed og modvirke uret.

Advokaten skal – inden for lovens og disse reglers rammer – hævde og forsvare sine klienters rettigheder og friheder og være deres rådgiver.

I sin rådgivning skal advokaten dog ikke blot have lovens bogstav, men også dens rette forståelse for øje.

I forbindelse med sin rådgivning og bistand til klienter må advokaten efter omstændighederne inddrage samfundsmæssige interesser som et særligt moment i rådgivningen.

Advokaten har juridiske og moralske forpligtelser over for:

- klienten
- domstolene og andre myndigheder og instanser, for hvilke advokaten optræder på klientens vegne
- advokatstanden og de enkelte kolleger
- offentligheden for hvilken eksistensen af en fri og uafhængig advokatstand, hvis integritet også bygger på respekt for regler opstillet af standen selv, er en væsentlig forudsætning til værn for menneskerettighederne over for statsmagten.

1.2. Retsplejelovens regler om god advokatskik

1.2.1.

Advokaten skal i medfør af rpl. § 126, stk. 1, udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger. Sager skal fremmes med fornøden hurtighed. En advokat må i medfør af rpl. § 126, stk. 4, ej heller uden for sin advokatvirksomhed, i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art udvise en adfærd, der er uværdig for en advokat.

1.2.2.

Advokatrådet fører tilsyn med overholdelsen af disse pligter.

Advokatnævnet, der behandler klager over advokater, fastlægger det nærmere indhold af retsplejelovens standard god advokatskik og tildeler disciplinære sanktioner i henhold til retsplejelovens kapitel 15b.

1.3. De advokatetiske reglers status og formål

1.3.1. Reglernes status

Advokatrådet har i henhold til § 18, stk. 4, i Vedtægt for Det danske Advokatsamfund udarbejdet disse regler, som gælder for alle advokater uanset om de udøver advokatvirksomhed eller er ansat i virksomheder eller organisationer, der ikke kan udøve advokatvirksomhed, jfr. retsplejelovens § 124.

De udtrykker den danske advokatstands opfattelse af de krav, som må stilles til advokaters professionelle standard og etik under udøvelse af advokatvirksomhed.

Denne opfattelse af de grundlæggende etiske principper for udøvelse af advokatvirksomhed er i det væsentlige fælles for advokatstanden i alle EU's medlemslande – og i alle demokratiske retsstater. Disse regler bygger derfor i stor udstrækning på de af CCBE (rådet for advokatorganisationer i EU) vedtagne regler om grænseoverskridende advokatvirksomhed inden for EU.

1.3.2. Reglernes formål

Disse regler skal tjene til vejledning for advokaterne, deres klienter og offentligheden med hensyn til de pligter af advokatetisk art, der påhviler advokater som led i udøvelsen af advokatvirksomhed. Reglernes formål er tillige at udgøre et bidrag til Advokatnævnets fastlæggelse af retsplejelovens standard god advokatskik.

1.4. Reglernes anvendelsesområde

1.4.1.

Nedenstående regler finder anvendelse ved udøvelse af advokatvirksomhed i Danmark og ved danske advokaters udøvelse af advokatvirksomhed i udlandet.

1.4.2.

For advokaters grænseoverskridende virksomhed inden for EU gælder tillige den af CCBE vedtagne Code of Conduct for lawyers in the European Union.

2. Almindelige principper

2.1.1. Uafhængighed

Under udøvelse af advokatvirksomhed skal en advokat altid bevare fuldstændig uafhængighed. Advokaten må således hverken lade sig påvirke af egne eller tredjemands uvedkommende interesser.

En advokat må ikke gå på akkord med den professionelle standard og etik for at gøre sin klient, retten eller tredjemand tilpas.

2.1.2

Ophævet

2.2. Tillid og personlig integritet

En advokat skal ved opretholdelse af sin hæderlighed og personlige integritet altid tilstræbe, at han kan bevare klientens tillid.

2.3. Tavshedspligt

2.3.1.

Tillid og fortrolighed mellem advokat og klient er en nødvendig forudsætning for advokatens virke. Diskretion er derfor en grundlæggende både juridisk og etisk pligt og ret for advokater, som skal respekteres ikke kun i det enkelte individs, men også i samfundets interesse.

2.3.2.

En advokat skal behandle alle oplysninger, han som led i sin professionelle virksomhed bliver bekendt med, fortroligt.

2.3.3.

Tavshedspligten gælder uden tidsbegrænsning.

2.3.4.

Ophævet

2.3.5.

Advokaters kompagnoner, personale og andre, som i øvrigt beskæftiges i advokatvirksomheden, har samme tavshedspligt.

2.3.6.

Når flere advokater eller advokatvirksomheder er etableret i kontorfællesskab, gælder 2.3.5 også for sådanne fællesskaber.

2.4. Samarbejde og forholdet til andre erhverv

2.4.1.

En advokat må ikke udøve advokatvirksomhed i interessentskab eller i tilsvarende form for økonomisk fællesskab med personer eller virksomheder, der ikke må udøve advokatvirksomhed, jfr. retsplejelovens § 124.

2.5. Markedsføring m.m.

2.5.1. Reklamering

Reklamering må ikke indeholde urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser.

2.5.2. Firmanavn

2.5.2.1.

Advokatvirksomheders firmanavn skal være egnet til entydigt og konkret at identificere den pågældende advokatvirksomhed.

2.5.2.2.

Af firmanavnet eller tilføjelse dertil skal fremgå, at virksomheden er en advokatvirksomhed. Advokatselskaber skal tillige iagttage retsplejelovens § 124, stk. 1.

2.5.2.3.

Advokatvirksomheders firmanavn og andre forretningskendetegn, derunder logo, må ikke være egnet til at give indtryk af, at advokatvirksomheden udøves af andre end advokater, jfr. retsplejelovens § 124.

2.6. Advokaters brevpapir

2.6.1.

Angivelserne på advokaters brevpapir skal være i overensstemmelse med bestemmelserne i 2.5.

2.6.2.

Anføres på brevpapir navne på andre end advokater, der virker i advokatvirksomheden, skal det ske

på en måde, der – f.eks. ved adskillelse eller anden tydelig markering – angiver, at de pågældende personer ikke er ansvarlige deltagere i advokatvirksomheden, jfr. retsplejelovens § 124.

2.6.3.

Angives møderet for domstolene skal det ske med erhvervede titler eller sædvanligt benyttede forkortelser og i umiddelbar tilknytning til den mødeberettigede advokats navn.

3. Forholdet til klienten

3.1 Påtagelse, udførelse og udtræden af sager

3.1.1. Modtagelse af opdrag

3.1.1.1.

En advokat må alene påtage sig en opgave for en klient efter direkte anmodning fra klienten, fra en anden advokat på klientens vegne eller efter anmodning fra en offentlig myndighed eller fra et i øvrigt dertil kompetent organ.

3.1.1.2.

Når særlige omstændigheder viser, at klientens identitet, kompetence eller bemyndigelse er uvis, skal advokaten gøre sig rimelige anstrengelser for at sikre oplysninger om disse forhold.

3.1.1.3.

En advokat må ikke modtage penge fra, foretage eller medvirke til pengetransaktioner for nogen, medmindre det sker som led i udførelsen af en opgave for en klient, hvis identitet er advokaten bekendt.

3.1.1.4.

Såfremt en advokat i forbindelse med klientens anmodning om bistand får begrundet mistanke om, at klientens formål er at misbruge advokatens rådgivning til at fremme strafbare handlinger eller undladelser, herunder "hvidvaskning" af penge, må advokaten ikke påtage sig opgaven. Det samme gælder, hvis opgavens udførelse indebærer en overtrædelse af god advokatskik, jfr. retsplejelovens § 126.

3.1.1.5.

Ved modtagelsen af ethvert nyt opdrag skal advokaten så vidt muligt sikre sig mod, at der senere kan opstå tvivl om advokatens iagttagelse af bestemmelserne i 3.2. om interessekonflikter.

3.1.2. Opgavens udførelse

3.1.2.1.

En advokat skal varetage klientens interesser grundigt, samvittighedsfuldt og med fornøden hurtighed. Advokaten skal i rimeligt omfang holde klienten underrettet om sagens forløb.

3.1.2.2.

En advokat må ikke påtage sig en opgave, til hvis udførelse advokaten savner fornøden kompetence, medmindre advokaten efter aftale med klienten sikrer sig samarbejde med en dertil

kvalificeret kollega. En advokat bør ikke påtage sig en opgave, medmindre advokaten under hensyntagen til andet arbejdspress kan behandle denne passende hurtigt.

3.1.3. Udtræden

3.1.3.1.

En advokat må ikke frasige sig udførelsen af en opgave på en sådan måde og under sådanne omstændigheder, at klienten hindres i rettidigt og uden skadevirkning at søge anden juridisk bistand.

3.1.3.2.

Såfremt en advokat under udførelse af en opgave for en klient får begrundet mistanke om forhold af den i 3.1.1.4. nævnte art, påhviler det advokaten at frasige sig opgaven.

3.2. Interessekonflikter

3.2.1. En advokat må ikke bistå en klient i situationer, hvor en interessekonflikt er opstået, eller hvor der foreligger nærliggende risiko for, at en sådan konflikt opstår.

Sådanne situationer foreligger altid, når:

- 1) en advokat bistår klienter i samme sag, hvis klienterne har modstridende interesser. En advokat må dog møde for flere parter under et forberedende retsmøde, hvis der ikke under retsmødet behandles tvister, og hvis ingen af parterne har modsat sig dette,
- 2) en advokat bistår en part efter tidligere at have bistået modparten i sagen,
- 3) en advokat bistår klienter i flere sager, der har forbindelse med hinanden, hvis der er risiko for, at fortrolige oplysninger, som advokaten har modtaget i en af sagerne kan benyttes i en anden af sagerne. Dette gælder, selvom advokaten ikke bistår klienterne på samme tid,
- 4) advokaten gennem tætte familiemæssige bånd er knyttet til en, der i sagen har modstridende interesser med klienten,
- 5) advokaten har en direkte eller indirekte ikke ubetydelig økonomisk eller erhvervmæssig forbindelse til en part, som i sagen har modstridende interesser med klienten,
- 6) advokaten har andre tætte forbindelser til en part, som i sagen har modstridende interesser med klienten,

7) advokaten har sådanne forretningsmæssige eller andre forbindelser til klienten, at der derved opstår risiko for, at advokaten ikke kan give klienten rådgivning uafhængigt af uvedkommende interesser,

8) en advokat indgår aftale med klienter eller andre om, at han skal modtage salær i form af aktier eller andre ejerandele i et selskab, hvor aktiernes eller andelenes værdi vil blive påvirket af resultatet i sagen. Dette gælder også andre tilfælde, hvor der indgås aftale om en sådan vederlæggelse, hvis dette vil kunne påvirke advokatens uafhængighed og personlige integritet under udførelsen af hvervet.

Sådanne situationer kan endvidere foreligge, når:

9) en advokat bistår en klient i en sag, hvis han uden at repræsentere modparten i den konkrete sag har et fast klientforhold til denne,

10) en advokat bistår konkurrerende virksomheder,

11) en advokat medvirker for flere parter til stiftelse af eller berigtigelse af et retsforhold, hvorom der er enighed mellem parterne. En advokat, som for parterne har medvirket til stiftelse eller berigtigelse af et retsforhold, må ikke efterfølgende bistå en af parterne om forhold vedrørende retsforholdet, hvis dette har eller kan have betydning for den anden part.

3.2.2. En advokat må ikke virke som voldgifts-, mæglingsmand eller mediator for flere parter, hvis han tidligere som partsrepræsentant har bistået nogen af parterne i forhold, der har forbindelse med tvisten. En advokat må ikke efter at have virket som voldgifts-, mæglingsmand eller mediator bistå nogen af parterne som partsrepræsentant om forhold, der har forbindelse med sagen.

3.2.3. Når advokater udøver advokatvirksomhed i et fællesskab, i advokatselskab jf. retsplejelovens § 124 eller i kontorfællesskab gælder reglerne i 3.2.1 og 3.2.2 for fællesskabet, advokatselskabet og kontorfællesskabet og i det indbyrdes forhold mellem dets deltagere, herunder ansatte advokater. Tilsvarende gælder reglerne i 3.2.1 og 3.2.2 for andre samarbejder, samvirker og fællesskaber mellem advokater eller advokatvirksomheder, såfremt de i forhold til tredjemand fremtræder som et fællesskab eller en advokatvirksomhed.

3.2.4. Et samtykke fra de involverede parter til advokatens bistand kan i de i 3.2.1., pkt. 1) – 8), 3.2.2 og 3.2.3. nævnte tilfælde ikke påvirke bedømmelsen af, om der foreligger en interessekonflikt. I de i 3.2.1, pkt. 9) – 11) nævnte tilfælde vil betydningen af et sådant samtykke bero på en konkret vurdering.

3.2.5. Når der i henhold til 3.2.1 foreligger en interessekonflikt eller en nærliggende risiko herfor, skal advokaten udtræde i forhold til alle involverede klienter. Hvis advokaten i de i 3.2.1, pkt. 1), 2), 3), 9) og 10) nævnte tilfælde kun har modtaget væsentlige oplysninger fra nogle af klienterne, kan advokatens udtræden begrænses til de øvrige klienter. Advokatens udtræden skal ske straks, jf. dog 3.1.3.1.

3.2.6. Såfremt advokatens udtræden af sagen i henhold til 3.2.5 skyldes en interessekonflikt, som er opstået udelukkende eller i hovedsagen som følge af advokatens forhold, må advokaten ikke opkræve salær for den del af arbejdet med sagen, som tillige skal udføres af den advokat, som overtager sagen. I det omfang sådant salær er indbetalt af klienten, skal advokaten tilbagebetale dette.

3.2.7. Advokatvirksomheder omfattet af 3.2.3 skal udarbejde skriftlige retningslinier for håndtering af interessekonflikter.

Retningslinierne skal være egnede til at undgå interessekonflikter, til at opfange og identificere opståede konflikter på det tidligst mulige tidspunkt og indeholde en beskrivelse af fremgangsmåden, når en konflikt er identificeret.

Retningslinierne skal efter anmodning fremsendes til Advokatrådet.

3.3. Salæraftaler.

3.3.1.

En advokat må ikke indgå salæraftaler om vederlæggelse af en andel af det udbytte, der måtte opnås ved gennemførelse af en sag (pactum de quota litis).

3.3.2.

Ophævet

3.4. Salærfastsættelse

3.4.1.

En advokat må ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt, jf. rpl. § 126, stk. 2.

3.4.2.

Advokaten skal i forbindelse med at aftalen om ydelse af bistand indgås efter anmodning give klienten oplysning om de vigtigste elementer i den påregnede bistand og om størrelsen af det vederlag, advokaten agter at beregne sig. Hvor det ikke er muligt at oplyse et fast vederlag, skal advokaten enten angive den måde, hvorpå vederlaget vil blive beregnet eller give et begrundet overslag. Advokaten skal endvidere oplyse om de forventede udlæg, herunder afgifter til det offentlige.

Stk. 2. Har advokaten afgivet et overslag, skal klienten så tidligt som muligt orienteres, hvis det samlede vederlag forventes at overstige det beløb, der er angivet i overslaget.

Stk. 3. Indgås der aftale om yderligere bistand i sagen, finder stk. 1 og stk. 2 tilsvarende anvendelse på sådan aftale.

Stk. 4. Skal advokatens vederlag udredes foreløbigt eller endeligt af det offentlige eller af et forsikringselskab, skal advokaten, når han påtager sig opgaven, orientere sin klient om principperne for fastsættelse af vederlaget og om de mulige konsekvenser for klienten.

Stk. 5. Er klienten forbruger skal advokaten af egen drift give klienten de i stk. 1-4 angivne oplysninger skriftligt.

3.4.3.

Skjult salærberegning er utilstedelig.

3.4.4.

Afregning bør foretages uden unødigt ophold. Afregningen bør indeholde den efter forholdene fornødne beskrivelse af det arbejde, som kræves vederlagt.

3.4.5.

Provision, rabatter og lignende modtaget fra tredjemand skal ubetinget godskrives klienten.

3.5. A conto-afregning. Depositum

3.5.1.

A conto-afregning af salær må ikke overstige, hvad der under hensyn til det af advokaten udførte arbejde og dets værdi for klienten kan anses for et rimeligt salær.

Reglen i 3.4.3 finder tilsvarende anvendelse ved a conto-afregning.

3.5.2.

Såfremt en advokat kræver indbetaling af depositum før en opgave påbegyndes, må dette ikke overstige, hvad der ved et forsigtigt skøn må antages at være et rimeligt salær for den pågældende opgave. Reglerne om forrentning af betroede midler finder anvendelse på deposita.

3.6. Salærdeling med andre end advokater

En advokat må ikke dele sit salær med andre end advokater.

3.7. Omkostningsbevidsthed og oplysning om mulighederne for offentlig retshjælp.

3.7.1.

En advokat skal altid tilstræbe den billigst mulige løsning af klientens problem og, når det er hensigtsmæssigt, rådgive klienten om nytten ved forsøg på at opnå forlig og/eller muligheden for alternativ konfliktløsning.

3.7.2.

En advokat skal oplyse sin klient om eksisterende muligheder for offentlig eller forsikringsdækket retshjælp.

3.8. Klientmidler

Klientmidler i advokatens varetægt skal behandles i overensstemmelse med reglerne i "Vedtægt om advokaters pligter med hensyn til betroede midler".

3.9. Advokatansvarsforsikring

Advokater har pligt til at tegne og opretholde ansvarsforsikring i overensstemmelse med § 44 i Vedtægt for Det danske Advokatsamfund.

4. Advokatadfærd i retssager m.v.

4.1. Forholdet til klienten

En advokat, der har påtaget sig at udføre en klients sag for en domstol, en voldgiftsret eller et administrativt nævn, skal loyalt og samvittighedsfuldt inden for lovens grænser forsvare og fremme sin klients interesser.

4.2. Forholdet til retten

Det påhviler advokaten at udføre sit hverv under respekt for retten eller nævnet. Advokaten må ikke utilbørligt forhindre retten eller nævnet i på upartisk måde at behandle og afgøre sagen. Advokaten må således ikke vildlede retten eller nævnet eller bevidst afgive urigtige oplysninger.

4.3. Forholdet til modparten

4.3.1.

Advokaten skal respektere processens kontradiktoriske karakter. Advokaten må således ikke hindre modparten i at komme til orde og må ikke uden forudgående eller samtidig meddelelse til modparten rette henvendelse om sagen til dommeren eller nævnets medlemmer eller forsyne disse med bilag, notater eller dokumenter uden samtidig at orientere modparten herom med kopi af det således fremsendte.

4.3.2.

Har en part forud for eller under en verserende retssag tilbudt forlig, må den for modparten mødende advokat ikke uden samtykke fremlægge forslaget eller i øvrigt oplyse retten herom, hvorimod egne forligsforslag gerne må fremlægges.

4.4. Særligt om voldgiftssager

I voldgift gælder punkt 4.3. ubetinget i forhold til voldgiftsrettens opmand. Hvor parterne udtrykkeligt har truffet aftale herom, skal det i voldgift være en advokat tilladt at rette henvendelse til den af hans klient udpegede voldgiftsmand.

5. Forholdet mellem advokater

5.1. Kollegial adfærd

5.1.1.

En advokat skal over for andre advokater udvise god kollegial adfærd.

En advokat må ikke på utilbørlig måde kritisere en kollega, dennes arbejde eller salærberegning.

5.1.2.

Finder en advokat, at en kollega har handlet i strid med god advokatskik, skal han henlede

kollegaens opmærksomhed herpå.

Opstår der en kollegial tvist mellem advokater, skal de så vidt muligt først søge denne bilagt i mindelighed.

5.1.3.

En advokat, der vil klage over en kollegas adfærd, bør, før egentlig klagesag indledes, henvende sig til formanden for kredsbestyrelsen i den kreds, hvorunder hans kollega hører, med anmodning om afholdelse af kollegialt samråd.

En kollega, der beskyldes for ukollegial adfærd, kan henvende sig til sin kredsformand med anmodning om kollegialt samråd.

5.2. Samarbejde med advokater fra udlandet

5.2.1.

En advokat, som modtager henvendelse fra en kollega fra et andet land om en sag, som han ikke er kompetent til at udføre, bør bistå kollegaen med at skaffe oplysninger med henblik på at sætte vedkommende i stand til at kunne overgive sagen til en advokat, der kan udføre den ønskede opgave.

5.2.2.

Om samarbejde med advokater fra lande, som har tiltrådt CCBE's Code of Conduct, henvises til denne.

5.3. Henvisningshonorarer

5.3.1.

En advokat må hverken af kolleger eller andre kræve eller modtage honorar, provision eller andet vederlag for at henvise eller anbefale en klient.

5.3.2.

En advokat må ikke betale nogen honorar, provision eller andet vederlag for henvisning af en klient.

5.4. Forholdet til modparten og dennes advokat

5.4.1.

En advokat må ikke modvirke tilkaldelse af en anden advokat eller fortrænge en kollega fra en sag, men bør tværtimod efter omstændighederne opfordre modparten til at søge egen advokat.

5.4.2.

En advokat må ikke i en konkret sag henvende sig direkte til nogen, som er repræsenteret af en kollega uden dennes samtykke, medmindre det sker til berettiget varetagelse af en klients eller egne interesser, og vedkommende kollega trods påmindelse ikke foretager, hvad han efter god advokatskik har pligt til.

Advokaten skal i alle tilfælde underrette den anden advokat om enhver sådan henvendelse.

5.4.3.

Ved udførelse af en sag må en advokat ikke gå videre end berettigede hensyn til varetagelse af klientens interesser tilsiger, og navnlig er det utilstedeligt at foretage unødige retsskridt eller søge

klientens interesser fremmet på utilbørlig måde.

5.4.4.

En advokat må ikke optage eller medvirke til optagelse af telefonsamtaler eller andre kommunikationer på lydbånd eller lignende, uden at den anden part eller de andre deltagere på forhånd har samtykket i optagelsen.

5.4.5. Ansatte advokater og uddannelse af fuldmægtige

Det påhviler advokater, der beskæftiger autoriserede advokatfuldmægtige at sikre, at fuldmægtigen får en til erhvervelse af advokatbeskikkelse forsvarlig praktisk uddannelse, herunder indsigt i og forståelse for de advokat-etiske reglers betydning. Principalen er ansvarlig for, at autoriserede advokatfuldmægtige handler i overensstemmelse med disse regler. Principalen må således ikke pålægge sin fuldmægtig – eller andre – at udvise en adfærd, der, såfremt den udvistes af advokaten selv, ville være i strid med disse regler.

Senest ændret på Advokatrådets møde den 24. april 2008.